

Život s keramikou

Jméno Jindřišky Radové (*1. 4. 1925) je tak úzce spjato s tímto uměleckým oborem, že se její nedávná retrospektivní výstava ani nemohla jmenovat jinak než „Život s keramikou“. Mnohé z výtvorů jsou nám důvěrně známé, aniž bychom si uvědomovali jejich původ či autorství. Průřez celoživotní tvorbou Jindřišky Radové jsme mohli obdivovat na Novoměstské radnici od poloviny května do poloviny června. Výstavu uspořádanou při příležitosti autorčiných devadesátých narozenin podpořila finančně i Praha 2 – Jindřiška Radová v této městské části žije už celých 65 let a stále tvoří. Při jedné vzácné příležitosti se našla chvílka na rozhovor s umělkyní...

Kdy vás poprvé napadlo, že byste chtěla něco podobného dělat?

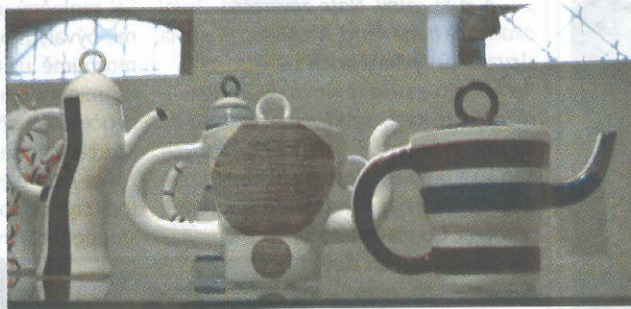
Když jsem začala studovat textilní obor na UMPRUM, nenapadlo mě, že jednou budu tvořit keramiku a vymýšlet, co všechno se dá v tomto oboru realizovat. Ale vše je náhoda. Třeba když jsem během studia poznala svého budoucího

manžela Pravoslava, který sice studoval sochařství, ale zajímala ho právě keramika. Jezdila jsem s ním do keramických dílen v Kostelci nad Černými lesy a tam poznala toto řemeslo. Cítila jsem, že právě tohle bych chtěla dělat. Znamenalo to pro mě ovšem studovat současně dva obory. Kreslit, malovat a poznávat různé materiály a techniku. **Jaké předpoklady musí mít člověk, který by se chtěl zabývat prací s hlínou? Vzhledem k složitým technikám výroby a vypalování glazur předpokládám, že se asi neobejde bez znalosti chemie...**

Člověk musí mít hlavně fantazii a chuť zkoušet nové věci a seznamovat se s technologiemi. Také musí mít představu, co všechno mu hlína umožňuje a jak realizovat svoje nápady, poznávat nové techniky, znát složení hlíny a glazur, teplotu a délku pálení v peci. Glazury se prodávají již zpracované nebo je možné si je podle vyzkoušených receptur vyrobit, a to je pak nutné znát některé chemické postupy. Keramika je ale tak bohatý a rozvětvený obor, že nikdo za život nezvládne věnovat se všem technikám. Já jsem například nikdy netočila na hrnčířském kruhu, a když už jsme u těch glazur, někdo jiný se bez nich ve své tvorbě zcela obejde. **Měla jste někdy v životě chvíle, kdy jste si říkala, že jste si měla vybrat jiné povolání?** Asi někdy ano. Keramika je dost těžká a i jinak náročná práce s velkým odpadem materiálu. Chci tím říci, že je nelukrativní, pokud ji děláte jako umění a ne pro trh. Zkoušíte stále něco nového, objevujete nové možnosti... To je asi na keramickém umění to nejkrásnější – že je stále co objevovat. Dává vám to hodně radosti a překvapení, ale může se to stát i závislostí. Ale neměnila bych. Realizovali jsme s manželem hodně výstav doma i v zahraničí, které byly časově i finančně náročné, ale posilovaly nás k další tvorbě.

Většinu života jste prožila v zemi obehnané ostnatým drátem... Nepocítovala jste absenci zahraničního kontextu? Nebo naopak jistá izolovanost přivede tvůrce k větší osobitosti a zabrání napodobování? Poprvé jsme mohli vycestovat na Světovou výstavu do Bruselu v roce 58'. Měla jsem tam vystavený čajový servis, který byl podle mého návrhu vyráběný v Tupesích pro ÚLUV (Ústředí lidové umělecké výroby). Od roku 1966 se také pořádala Mezinárodní keramická sympozia v Bechyni, kde jsme se setkávali i se zahraničními kolegy. Dodávali nám

odbornou literaturu, takže jsme byli částečně o nových technikách informováni. Jejich technické pomůcky a materiály nám však chyběly. Artcentrum také organizovalo výstavy v zahraničí, kam mohl vycestovat vždy jen jeden z manželů. Ještě k té izolovanosti: ta samozřejmě není dobrá, umění reflektuje celé společenské dění a zde byl v té době umělý klid. Dobrý umělec nenapodobuje, ale vzory ve své tvorbě zhodnotí a posune dál.

Na vašich plastikách i reliéfech dominují motivy rostlin a stromů. Máte i v Praze kus přírody, kam ráda chodíte, nebo čerpáte inspiraci spíše na venkově? Do svých třinácti let jsem žila na venkově v hospodářství, kde byli koně, krávy, slepice, louky, lesy, zahrádka. Všechny hry jsem prožívala venku v přírodě. Ležela jsem na stromy, objímala je a nakonec kreslila a malovala. Ráda se vracím do rodné chalupy v Železných horách, ale i v Praze jsem čerpala inspiraci především v Grébovce, měla jsem dlouhá léta blízko ní atelier. Chodila jsem tam nejdříve s dětmi a později také s pejskem na procházku.

Kromě dekorativních kusů jste dělala i užité umění, např. čajové soupravy. Z čeho pijete vy sama doma čaj?

Čaj piji ráda z porcelánových hrnečků, i když už nejsou všechny ode mne. Mám ale v kuchyni svoje vlastní kořenky. Ráda jsem dělala užitekovou keramiku do bytů a měla jsem vždy radost, když váza byla pohledná i bez květin, když talíř nebo reliéf potěšil. Zajímavá byla i práce pro architekturu. Bohužel některé objekty byly už zdevastovány.

Žijete mnoho let v Praze 2. Líbí se vám tady?

Ano, líbí se mi tady. Kromě Grébovky, která je nyní krásně zrekonstruovaná, mám ráda náměstí Míru. Už 65 let bydlím na stejném místě ve Francouzské ulici u stanice tramvaje, a tím jsem měla

vždy dobré spojení do středu města i blízko do obchodů. Je dobré, že Praha 2 podporuje kulturu, pořádá výstavy. A velmi mě potěšilo, že mi nyní bylo umožněno vystavovat v Galerii Novoměstské radnice.

Ve svém věku jste úžasně vitální, pracovitá a tvůrčí. Máte recept, jak s uchovat svěžest a inspiraci až do devadesátí let?

Měla jsem štěstí, že mám povolání, které mě posiluje, i když už mne čas to něco bolí a jsem unavená. Můj recept je nepřestávat pracovat, pokud to jde, a zajímat se o dění kolem sebe.

Text a foto: Veronika Bendová